

datum	referentie	pagina
02 07 2018	Burgerschap	1/2

Input Rutgers

Voorstel van Wet tot wijziging van een aantal onderwijswetten in verband met verduidelijking van de burgerschapsopdracht aan scholen in het funderend onderwijs

Universele mensenrechten en verdraagzaamheid zijn een goede basis voor burgerschap

Wij juichen het toe dat universele mensenrechten en de grondwet de basis vormen voor burgerschap. Thema's als acceptatie van lhbt en respectvolle omgang met betrekking tot seksualiteit zijn een uiting van deze universele mensenrechten. Ook zien wij net als de regering het belang van het inbedden van burgerschap en respectvolle omgang in het gehele schoolklimaat. Tot slot zijn we blij dat de burgerschapsopdracht behelst dat scholen ervoor moeten zorgen dat er binnen de school dialoog plaatsvindt waarbij tolerantie, positieve verdraagzaamheid en kennis van en respect voor de basiswaarden cruciaal zijn.

Huidig wetsvoorstel nodigt scholen echter niet uit om gevoelige thema's te behandelen

In onze ogen schieten de huidige voorstellen op een aantal punten te kort. Wij vrezen dat het huidige wetsvoorstel seksueel grensoverschrijdend gedrag en homonegatief gedrag onvoldoende tegen zal gaan. We vinden dat scholen hiermee onvoldoende worden uitgenodigd om invulling te geven aan thema's die gevoelig zijn. Wij adviseren dat de overheid duidelijker aangeeft wat zij van het onderwijs verwacht als het gaat om burgerschap en thema's rondom seksualiteit. Door de thema's seksuele diversiteit, seksualiteit en seksuele weerbaarheid expliciet weg te laten uit het wetsvoorstel en scholen vrij te laten in de keuze waar de school wel of geen aandacht aan wil besteden, zal er met de invoering van dit wetsvoorstel in de praktijk niet veel verbeteren ten opzichte van de huidige situatie als het gaat om de acceptatie van lhbt-jongeren en/of de preventie van seksuele grensoverschrijding.

Waarom is dat een probleem?

Seksuele grensoverschrijding komt nog steeds veel voor onder jongeren

Onderzoek laat zien dat nog altijd veel jongeren, vooral meisjes, slachtoffer zijn van seksueel geweld. Vijf procent van de meisjes en twee procent van de jongens heeft seksueel geweld meegemaakt voor hun 12e jaar (bron: survey Seksuele gezondheid in Nederland, 2017). Na het twaalfde jaar loopt vooral het aantal meisjes dat met seksuele dwang te maken krijgt op: elf procent van de meisjes onder de vijftientig geeft aan dat ze ooit zijn gedwongen om iets te doen of toe te staan op seksueel gebied wat ze niet wilden. Van alle jongeren heeft 6% van de jongens en 14% van de meisjes tenminste één ervaring met sexting (online seksuele grensoverschrijding) die ze vervelend vonden. (bron: survey Seks onder je 25e, 2017).

Lhbt-jongeren krijgen veelvuldig te maken met homonegatief gedrag

Homo- en biseksuele jongens krijgen veelvuldig te maken met discriminatie en geweld. Twee op de vijf werd wel eens uitgescholden vanwege de seksuele voorkeur, een op de zes werd wel eens bedreigd en een op de negen is wel eens geschopt en geslagen (bron: Seks onder je 25e, 2017). Homo is nog steeds het meest gebruikte scheldwoord en terwijl hetero-jongeren hun leven een 8 geven, geven

LHBT-jongeren hun leven een 6 (Bron: SCP 2015). Van de jongeren geeft 18 procent aan geen homo als vriend te willen, en 13 procent accepteert geen vriendschap met een lesbisch meisje. Suïcide ligt bij LHB-jongeren 5 keer hoger dan bij hetero-jongeren en bij transgender jongeren is dit percentage zelfs tot 10 keer hoger. (Bron: Movisie, 2017 Feiten en Cijfers op een rij)

Veel scholen zijn handelingsverlegen op deze thema's

Veel scholen voelen zich handelingsverlegen op thema's rond seksualiteit en mijden deze. Niet alle thema's rond seksualiteit komen voldoende aan bod op school en de kennis onder jongeren is beperkt (De Graaf et al., 2017). De thema's seks tegen je wil en homoseksualiteit worden volgens het grootste gedeelte van de jongeren onvoldoende of niet behandeld, resp. 70 en 60 procent (Seks onder je 25er, 2017, onderzoek COC Youth Council).

Aanbevelingen

We willen daarom de volgende aanbevelingen doen:

Aanbeveling 1: Maak burgerschapsopdracht concreter op seksualiteit en seksuele diversiteit

Bij burgerschapsvorming zou expliciet seksualiteit, seksuele weerbaarheid, acceptatie van seksuele diversiteit en bevorderen van respectvolle omgang met betrekking tot (online) seksuele grensoverschrijding benoemd moeten worden als onderdeel van deze opdracht. Gelijkwaardigheid tussen jongens en meisjes (die door Nederlandse jongeren in mindere mate wordt ondersteund in vergelijking met andere Europese landen), respecteren van seksuele diversiteit en je verantwoordelijk gedragen in seksuele contacten en relaties zijn aspecten van burgerschap waar de school wel degelijk een belangrijke verantwoordelijkheid heeft. Deze verantwoordelijkheid laat zich niet volledig in een vak als biologie of maatschappijleer vangen; zij zou binnen de burgerschapsopdracht onlosmakelijk onderdeel van de cultuur en het beleid van de hele school moeten zijn. Een duidelijkere opdracht op deze thema's zorgt er ook voor dat de inspectie beter kan handhaven en duidelijk wordt voor scholen wat er van hen verlangd wordt.

Aanbeveling 2: Pak handelingsverlegenheid voortvarend aan

Wij raden aan om flankerend aan dit wetsvoorstel ook de handelingsverlegenheid voortvarend op te pakken door middel van verplichte scholing en bijscholing voor docenten op gevoelige thema's binnen burgerschap, zoals seksueel geweld, seksuele diversiteit en het creëren van een open cultuur in de klas.